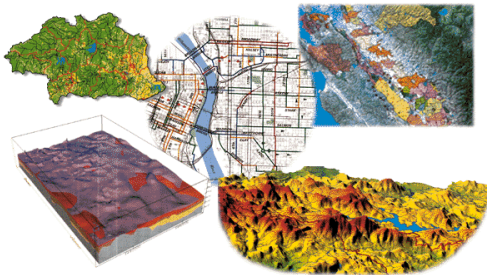

APLIKOVANÁ GEOINFORMATIKA IV

Prostorové operace v GIS

Aplikovaná geoinformatika

Členění prostorových operací

Podle Cornelius a Heywood (1994) in Tuček (1998, 238):

1. Jednoduché (single operations)
2. Složité (multiple operations)
3. Kartografické modelování
4. Prostorové interpolace
5. Digitální modely terénu
6. Analýzy sítí

1. Jednoduché

- Vykonávají se jen na jednotlivé informační vrstvě, rastrové nebo vektorové
 - výpočty vzdáleností, ploch a obvodů
 - dotazy na databázi – prostorové a atributové
 - buffering, reklasifikace rastrů...

2. Složitě

- Operace, které vyžadují použití dat:
 - ze dvou nebo více informačních vrstev
 - ze dvou nebo více objektů
 - z informační vrstvy GIS a externího zdroje
- Těžiště prostorových operací
- Data musí splňovat určité požadavky
 - stejná kvalita, lokalizace ve stejném souřadném systému, vhodná struktura
- Overlay algebra

3. Kartografické modelování

- Postupy na integraci (kombinování) informačních vrstev na matematickém principu podle určitého schématu
- Mapová algebra
- Posloupnost používání analytických nástrojů

Další skupiny analytických funkcí

- Geostatistické analýzy
- Síťové analýzy
- Analýzy obrazů (především DPZ)
- ...

PROSTOROVÉ OPERACE V ARCGIS

Výpočty vzdáleností, ploch a obvodů

- Výpočty v prostředí atributové tabulky

body

Calculate Geometry

Property: X Coordinate of Point

Coordinate System: X Coordinate of Point

Use coordinate system of the data source:
PCS: S-JTSK Krovak East North

Use coordinate system of the data frame:
PCS: S-JTSK Krovak East North

Units: Meters [m]

Calculate selected records only

Help OK Cancel

polygony

Calculate Geometry

Property: Area

Coordinate System: Area

Use coordinate system of the data source:
PCS: S-JTSK Krovak East North

Use coordinate system of the data frame:
PCS: S-JTSK Krovak East North

Units: Square Meters [sq m]

Calculate selected records only

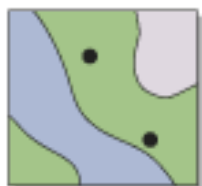
Help OK Cancel

linie

Jiný způsob zápisu souřadnic do atributové tabulky

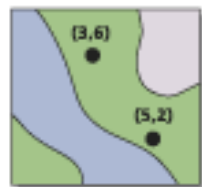
Add XY Coordinates

Adds the fields POINT_X and POINT_Y to the point input features and calculates their values.

INPUT

OBJECTID
1
2

OUTPUT

OBJECTID	POINT_X	POINT_Y
1	3	6
2	5	2

- Data management Tools → Features → Add XY Coordinates
- Pouze bodové vrstvy
- Doplní souřadnice v jednotkách souřadného systému
 - metry
 - zeměpisná šířka a délka

Prostorové dotazy na databázi

- Select by Location
- Prostorové operátory:
 - intersect
 - are within a distance of
 - completely contain
 - are completely within
 - have their centroid in
 - share a line segment with
 - touch the boundary of
 - are identical to
 - are crossed by the outline of
 - contain
 - are contained by

intersect

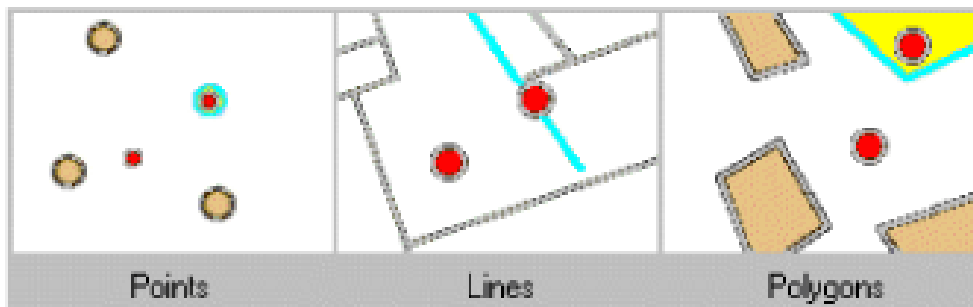
are within a distance of
completely contain
are completely within
have their centroid in
share a line segment with
touch the boundary of
are identical to
are crossed by the outline of
contain
are contained by

Některé operátory existují i ve verzi 3D – např. intersect x intersect 3D.

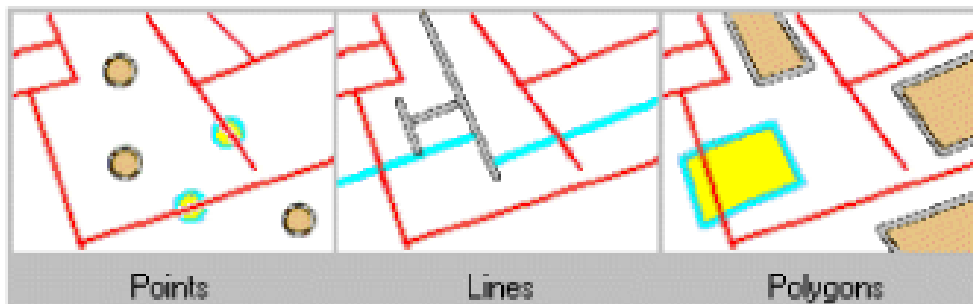
Intersect

- Vrátí prvky (i z více vrstev), které geometricky sdílí jakoukoliv společnou část s prvky „hlavní“ vrstvy
- Stejný efekt mají i další operátory v konkrétních případech, např:
 - are identical to ... když se srovnávají pouze bodové vrstvy

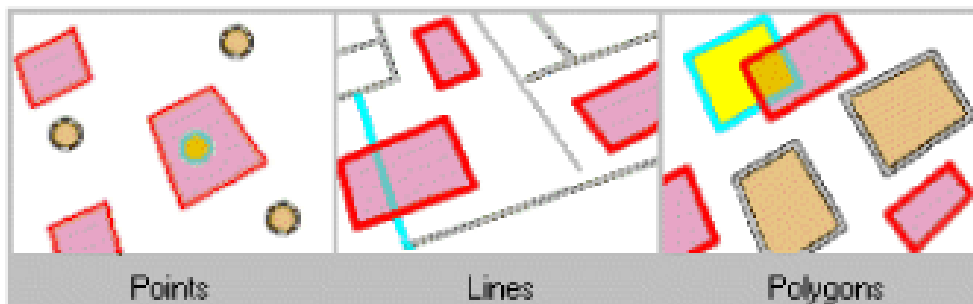
When finding features that intersect with point features

When finding features that intersect with line features

When finding features that intersect with polygon features

The highlighted cyan features are selected because they intersect the red features.

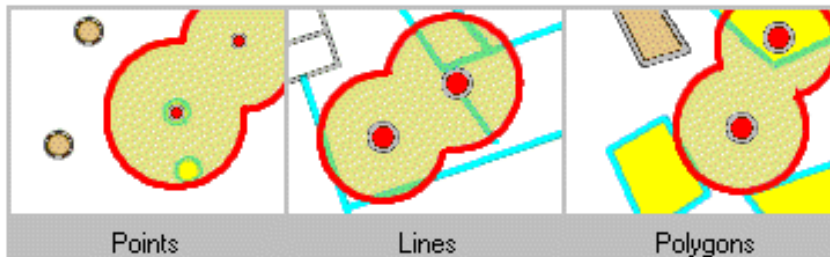
ArcGIS Help

Are within a distance of

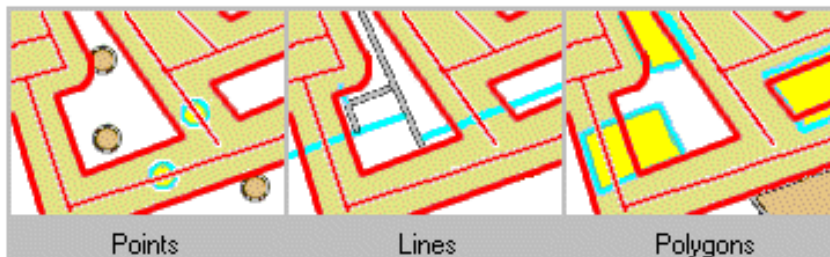
- Operátor vytváří buffer (nebo buffery) okolo hlavní vrstvy se zadanou vzdáleností a vrací prvky, které **protnou** (pravidlo intersect) daný buffer (nebo buffery)

ArcGIS Help

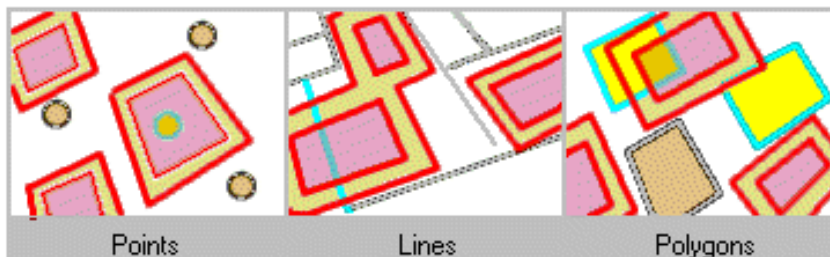
When finding features that are within a distance of point features

When finding features that are within a distance of line features

When finding features that are within a distance of polygon features

The highlighted cyan features are selected because they are within the selected distance of the red features.

Completely contain

- Pro některé uživatele mírně zavádějící nástroj
- Výběr polygonu, v němž je plně obsažen nějaký další prvek
- Pro platnost operátoru musí každý bod geometrie ležet vevnitř polygonu, výsledkem výběru je vnější polygon.
- Vnitřní polygon nesmí mít ani společnou hranici s vnějším!
- „Select from kraje that completely contain okresy“ → vybere kraje, které mají takový okres, který leží celý uvnitř . Nevybere okresy, ale kraje.

When finding point, line and polygon features completely contained by polygon features

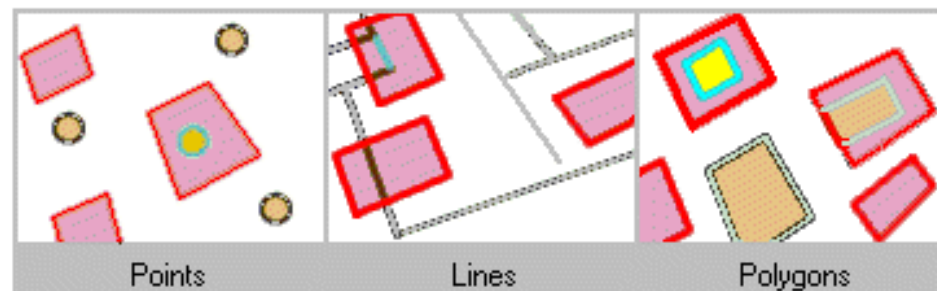
The highlighted cyan features are selected because they completely contain the red features.

Are completely within

- Výběr prvku, který je plně uvnitř jiného prvku
- Každý bod geometrie musí ležet uvnitř, hranice se bere, jako že je vně
- Reverzní operátor vůči Completely contain
- Hlavním prvkem musí být polygon nebo se musí nadefinovat buffer okolo bodů a linií

When finding features that are completely within polygon features

ArcGIS Help

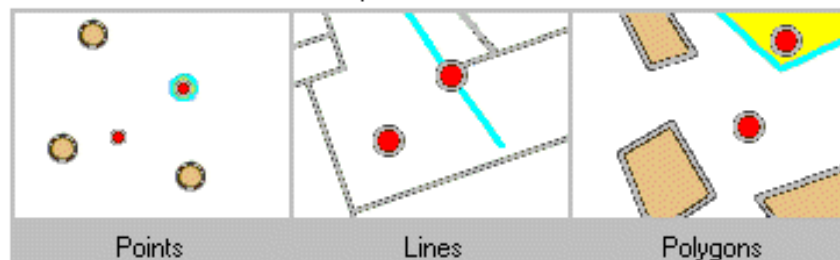

The highlighted cyan features are selected because they are completely within the red features.

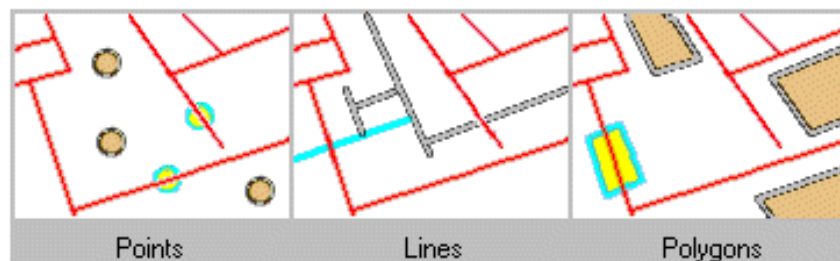
Have their center in

- Prvek bude vybrán, pokud jeho centroid leží vevnitř nebo se dotýká geometrie prvku
- Lze definovat buffer – vzdálenost, ve které musí centroid ležet

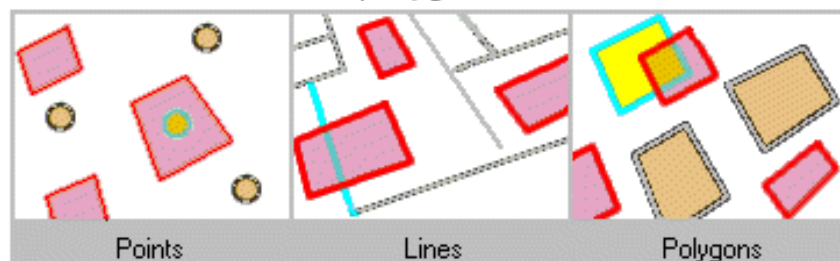
When finding features that have their centers within a distance of point features

When finding features that have their centers within a distance of line features

When finding features that have their centers within a distance of polygon features

ArcGIS Help

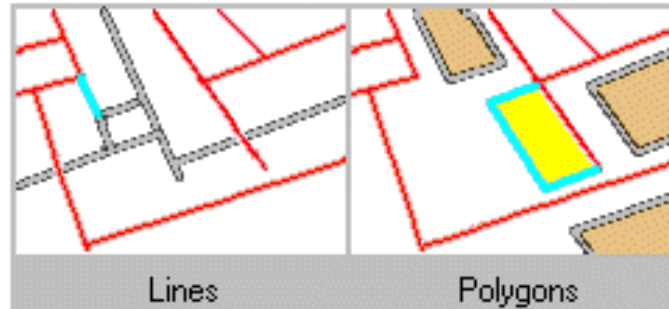
The highlighted cyan features are selected because they have their centers in the red features.

Share a line segment with

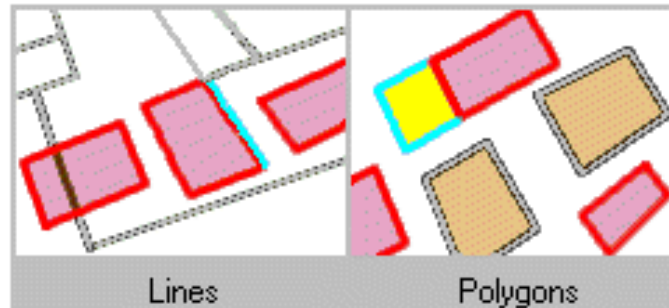
- Výběr prvků, které mají společné s hlavním prvkem minimálně 2 po sobě jdoucí vertexy
- Pouze pro linie a polygony

ArcGIS Help

When finding features that share a line segment with line features

When finding features that share a line segment with polygon features

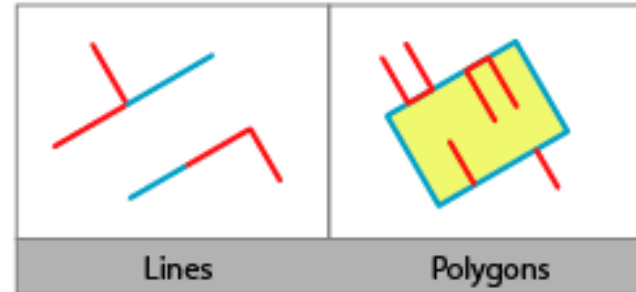

The highlighted cyan features are select because they share a line segment with a red feature.

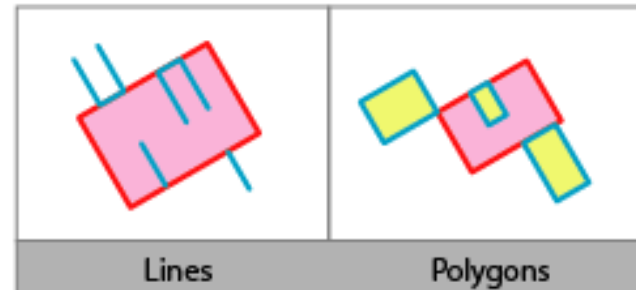
Touch the boundary of

- Prvek bude vybrán tehdy, jestliže průnik jeho geometrie s geometrií hlavního prvku není prázdný (tzv. Clementini touch operator)
- Průnikem se myslí stejné umístění vertexu!
- Dále ale bude vybrán i prvek, který leží celý uvnitř polygonu, jestliže sdílí část část linie, nebo vertex s hranicí polygonu
- Pro linie a polygony

When finding features that touch the boundary of line features

When finding features that touch the boundary of polygon features

The highlighted cyan features are selected because they touch the boundary of a red feature.

ArcGIS Help

Zadání: Vyber všechny povodí 4. řádu, které protínají hranici dvou okresů

Layers

- VYSKY
- vodni_toky_join_hustota
- A03_Vodni_tok_HU_Clip
- kraje
- A08_Povodi_III_Clip
- okresy
- A07_Povodi_IV_Clip

Select By Location

Lets you select features from one or more layers based on where they are located in relation to the features in another layer.

I want to:

select features from

the following layer(s):

- VYSKY
- vodni_toky_join_hustota
- A03_Vodni_tok_HU_Clip
- kraje
- A08_Povodi_III_Clip
- okresy
- A07_Povodi_IV_Clip

Only show selectable layers in this list that:

Touch the boundary of

the features in this layer:

okresy

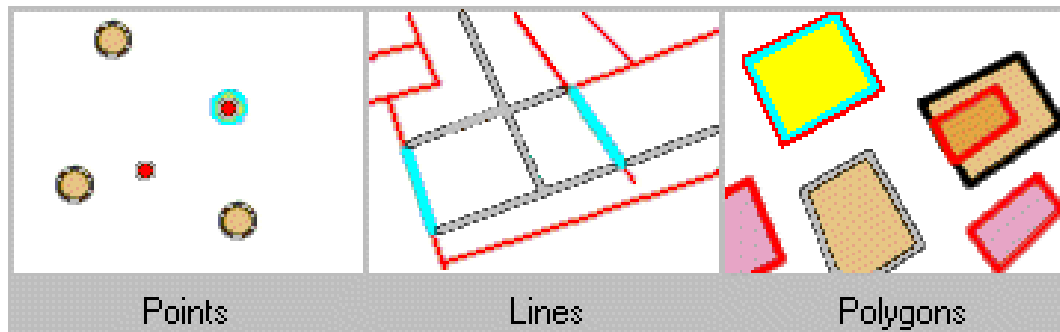
Use selected features (0 features selected)

Povodí 4. řádu se nevyberou. „Touch the boundary“ není o **protínání** ale o **dotyku**!

Are identical to

- Výběr prvků se striktně identickou geometrií
- Pouze pro stejné typy geometrie

When finding features that are identical to other features

The highlighted cyan features are selected because they are identical to a red feature.

ArcGIS Help

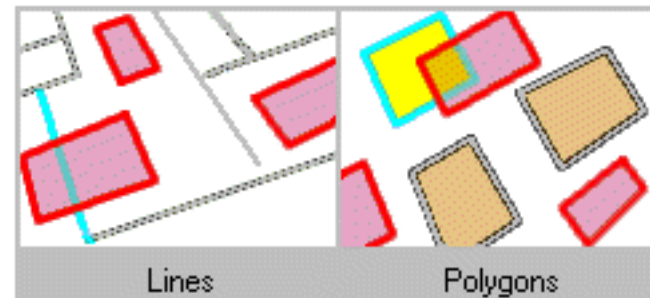
Are crossed by the outline of

- Hranice prvků musí mít společnou alespoň jednu hranu, vertex či koncový bod, musí se protnout, nemusí sdílet část linie
- Pro linie a polygony
- The source and target features must be either lines or polygons.

When finding features that are crossed by the outline of line features

When finding features that are crossed by the outline of polygon features

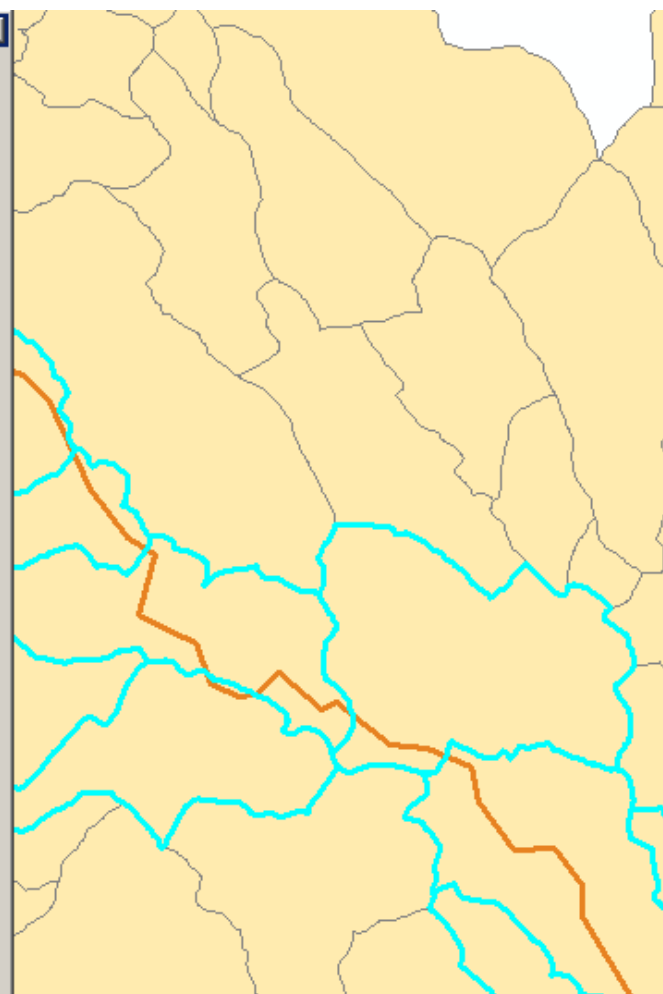
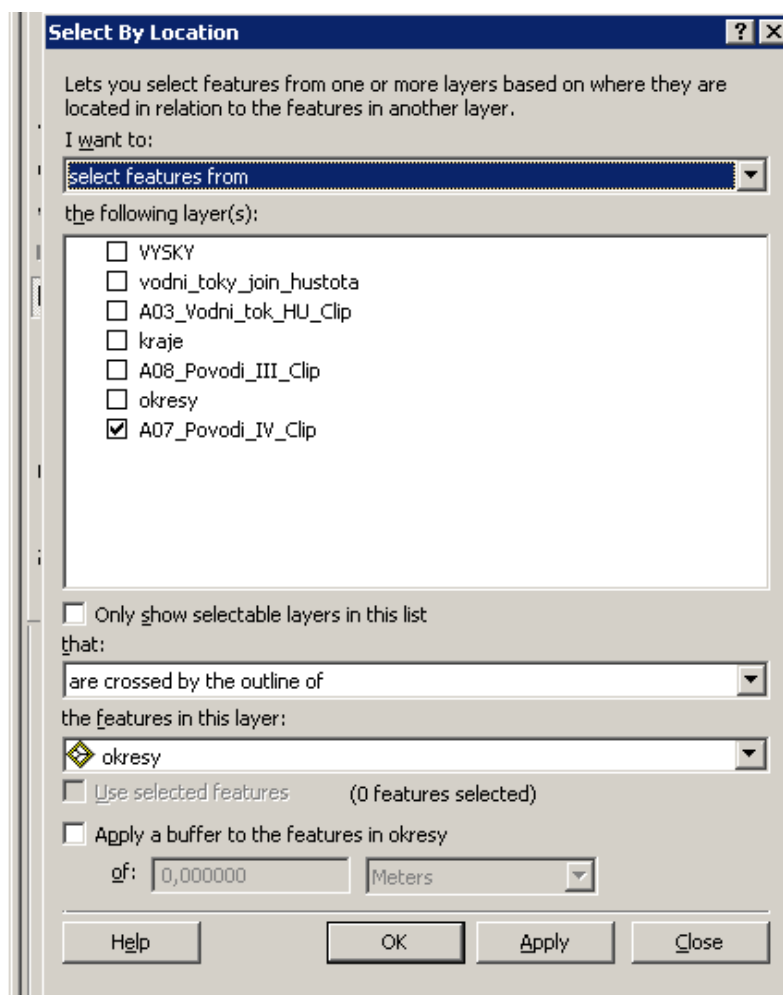

The highlighted cyan features are selected because they intersect the red features.

ArcGIS Help

Zadání: Vyber všechny povodí 4. řádu, které kříží hranici dvou okresů

- VYSKY
- vodni_toky_join_hustota
- A03_Vodni_tok_HU_Clip
- kraje
- A08_Povodi_III_Clip
- okresy
- A07_Povodi_IV_Clip

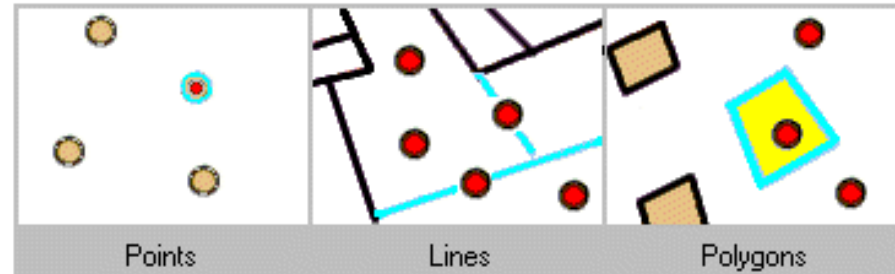

Povodí 4. řádu se vyberou. Stačí když se linie vzájemně protínají.

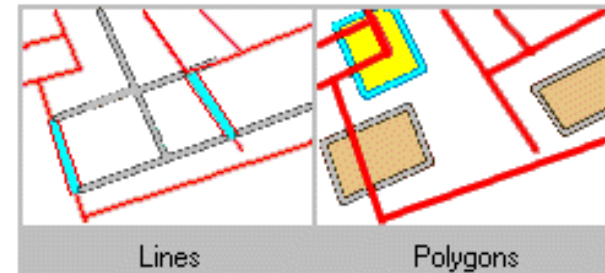
Contain

- Výsledkem výběru nejsou „prvky uvnitř“ ale takové, které ty prvky uvnitř obsahují
- Oproti „Completely contain“ může mít vnitřní prvek i společnou hranici s vnějším

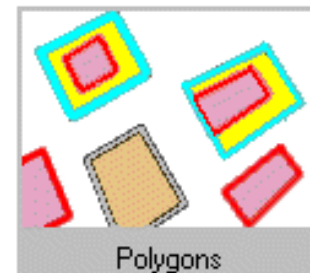
When finding features that contain point features

When finding features that contain line features

When finding features that contain polygon features

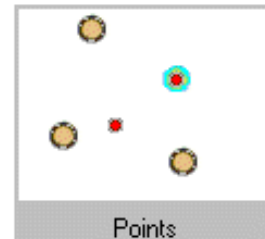
ArcGIS Help

Are within

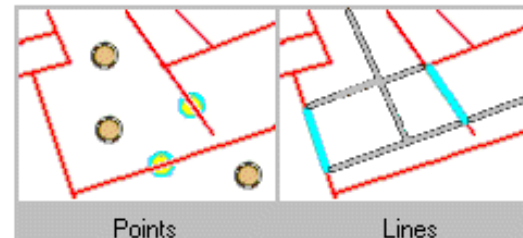
- Výsledkem jsou „prvky uvnitř“
- Reverzní operátor ke Contain
- I prvky se společnou hranicí

ArcGIS Help

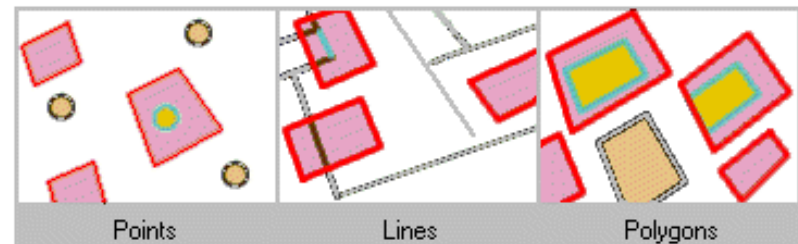
When finding features that are contained by point features

When finding features that are contained by line features

When finding features that are contained by polygon features

The highlighted cyan features are selected because they are contained by a red feature.

Clementini – Contain a Are within

- **contain (Clementini)**
 - od Contain se to liší tak, že do výsledku by nepatřil případ, kdy jeden prvek leží celý na hranici a nemá žádný bod uvnitř toho druhého prvku.
 - Contain by takový případ vybral jako platný
- **are within (Clementini)**
 - totéž
- spíše teoretické
- těžko přijít na případ pro reálné využití

Atributové dotazy na databázi

- Select by attributes
- SQL dotaz „Select from _ where:“
- Logické operátory
- Kombinace podmínek v jednom dotazu
- Viz kontextový help aplikace

Atributové dotazy na databázi

The image shows two overlapping windows from the ArcGIS software. The primary window is the 'Select By Attributes' dialog box, which is used for creating queries based on layer attributes. The 'Layer' is set to 'VYSKY'. The 'Method' is 'Create a new selection'. A list of attributes is shown, with '"VYSKA"' selected. The 'Is' operator is chosen, and the 'Get Unique Values' button is visible. The resulting SQL query is displayed as 'SELECT * FROM VYSKY WHERE: "VYSKA"'. The secondary window is the 'ArcGIS Dialog Help' window, which provides documentation on using the NULL keyword in queries. It explains that NULL is used to select records with missing values and provides examples like '"POPULATION96" IS NULL' and '"POPULATION96" IS NOT NULL'. It also covers querying numbers and calculations.

Select By Attributes

Layer: Only show selectable layers in this list

Method: Create a new selection

"FID"
"VYSKY_"
"VYSKY_ID"
"VYSKA"
"NAZEV"

= <> Like
> >= And
< <= Or
_ % () Not

Is Get Unique Values Go To:

SELECT * FROM VYSKY WHERE:
"VYSKA"

Clear Verify Help Load... Save...

OK Apply Close

ArcGIS Dialog Help

geodatabases and for date fields in shapefiles/dBASE tables and coverages/INFO tables. If you select a field of a type that supports null values, and if that field contains any null values in the records displayed by the Unique Values list, you'll see a NULL keyword at the top of the Unique Values list. You can double-click the NULL keyword to add it into your expression, where you can use the IS operator to query the field to select all its null values:

"POPULATION96" IS NULL

or IS NOT to select all its values that aren't null:

"POPULATION96" IS NOT NULL

The NULL keyword is always preceded by IS or IS NOT.

Querying numbers

You can query numbers using the equal (=), not equal (<>), greater than (>), less than (<), greater than or equal (>=), and less than or equal (<=) operators.

"POPULATION96" >= 5000

The point is always used as the decimal delimiter regardless of your regional settings. The comma cannot be used as a decimal or thousands delimiter in a query.

Calculations

Proximity funkce (sousedské)

- ArcToolbox - Analysis tools - Proximity
- Rozdílné nástroje pro vektory a rastry
- Vzdálenost 2 prvků
- Vzdálenost mezi jednotlivými prvky stejné vrstvy
- Buffery
- Nejbližší, nejvzdálenější bod
- Nejkratší cesta
- ...

Proximity tools

Vector distance tools

Tool	Location	What it does
Buffer	Proximity toolset	Creates new feature data with feature boundaries at a specified distance from input features.
Near	Proximity toolset	Adds attribute fields to a point feature class containing distance, feature identifier, angle and coordinates of the nearest point or line feature.
Point Distance	Proximity toolset	Creates a new table with distance and feature identifier attributes showing the distance from each point in the input feature class to all points in the Near feature class, within a given search radius.
Select by Location	Layers and Table Views toolset	Selects features from a target feature class within a given distance of (or using other spatial relationships) the input features.
Create Thiessen Polygons	Proximity toolset	Creates polygons of the areas closest to each feature, for a set of input features.
Make Closest Facility Layer	Network Analyst/Analysis toolset	Sets analysis parameters to find the closest location or set of locations on a network to another location or set of locations.
Make Service Area Layer	Network Analyst/Analysis toolset	Sets analysis parameters to find polygons that define the area within a given distance along a network in all directions from one or more locations.
Make Route Layer	Network Analyst/Analysis toolset	Sets analysis parameters to find the shortest path among a set of points.
Make OD Cost Matrix Layer	Network Analyst/Analysis toolset	Sets analysis parameters to create a matrix of network distances among two sets of points.

Další funkce – viz další přednášky

- Overlay algebra
- Digitální model terénu
- Prostorové interpolace
- Mapová algebra